

videli praktično orodje, kterega se delalci pri sajenji živic poslužujejo. Veliko dobrega smo zapazili in slišali pri obdelovanju novega vinograda. Vse je v vrstah nasajeno, vsak šparon in reznik je na pravem prostoru puščen, vsak trs je globoko okopan in mahovja osnažen. — Pri vinogradu smo zagledali mnogo kupov komposta, tako postopanje pri nas malokde vidimo. Gredé skoz sadunosnik proti gradu smo videli, kako je vsako drevo osnaženo, z gnojnico pognojeno in nja rane s terom zamazane. Zdaj prišli smo tudi v hlev, v kojem se goveda najboljšega plemena nahajajo. — Zanimalo nas je videti, kako in s čim to živino krmijo. Rezanca se s kropom v kadeh popari, tako poparjena piča se spusti v kadi, da se ohladi in potem se govedom položi. Prišli smo tudi v hranilnico za orodje; v tem prostoru smo videli različno praktično orodje, katerega kmet potrebuje. S tem je končal 3. ure trajajoči praktični poduk. Povabljeni od g. oskrbnika se vsedemo k mizi, kojoj so nam dali obilo pogrnuti mnogospoštovani č. g. Dr. Edm. Langer, posestnik tega lepega grada in posestva; da smo tudi okrepčali trudno telo za potovanje v svoj dom. Izrekamo tedaj srčno hvalo g. dobrotniku za prijazno dobroto. Zahvaljujemo se tudi g. Zdolščeku za njegov trud in vsem čast. gospodom, kateri so vzrok, da smo se ta dan toliko lepega in važnega za življenje naučili.

Dopisi.

Iz Savinjske doline. (Prošnja za slovenski podučni jezik.) Ker so celjski nemškutarji tako nesramni bili, da so se vtikali v naše reči in oglasili se proti uvedanju slovenščine v srednjih šolah, kjer je zdaj naš domač jezik popolnem zanemarjen, zato tudi občine in trgi Savinjske doline ne smejo molčati, temuč so se oglasili in se obračajo do državnega zbora s prošnjo za uvedenje slovenskega učnega jezika v srednjih šolah na slovenskem Štajerskem. Dotična prošnja se glasi:

„Slavni državni zbor!

Podpisana občina se obrača do slavnega državnega zbora, kateri kot zastopnik vseh avstrijskih narodov mora tudi pravice vseh narodov enako braniti, s prošnjo, da odpravi krivice, ki se nam Slovincem godé. Na slovenskem Štajerskem so srednje šole v Celji, Mariboru in Ptuj, pa na vseh teh šolah se samo v nemškem jeziku podučuje. S tem se našim slovenskim fantom pot zapira v latinske šole, ali se jim vsaj take ovire delajo, da teško naprej pridejo. Dasi mi Slovenci s svojimi davki pripomagamo, da se latinske šole vzdržujejo, imajo vendar le nekateri mestni in e. kr. uradniški sinovi največji dobiček od njih. Zato vidimo, da vsako leto menj slovenskih fantov iz kmetov v srednje šole vstopi in da še tisti, ki vstopijo, se v prvih letih silno težavno učé, ker ne razumejo jezika, v katerem učitelji govoré. Na

slovenskem Štajerskem živimo na kmetih sami Slovenci, pa tudi v trgih in mestih so večji del Slovenci. Ako se tedaj v srednjih šolah tudi v slovenskem jeziku zraven nemškega podučuje, se s tem meščanom in tržanom nobena pravica ne krati, za nas Slovence pa velika krivica odpravi. Če pa želimo, da se tudi v našem slovenskem jeziku na srednjih šolah podučuje, vendar nam ne pride na misel, da bi senemški jezik iz srednjih šol popolnem odpravil, ker spoznamo njega potrebo in korist za vsakega, kdor hoče v višje šole stopiti.

Slavni državni zbor naj torej blagovolj skleniti, da se v srednjih šolah na slovenskem Štajerskem v slovenskem jeziku podučuje, a ob jednem daje prilika učencem se dobro naučiti tudi nemškega jezika.

Občina . . . dano

N. N., župan.

Naslov na zvananjej strani pole:

Slavni državni zbor
na Dunaji.

Občina . . .

prosi

da se v srednjih šolah na slovenskem Štajerskem slovenski učni jezik uvede.“

Iz Maribora. (Zoper dr. Vošnjakove resolucije) izrekli so se v nedeljo 18. aprila t. l. nujno sklicani mestni zastopniki. Neradi o tem poročamo, ker moramo zopet prepričati se, da nekateri nemški gospodje čisto nič vedeti nečejo o tem, da bi se Slovincem, sodeželanom in sodržavljanom, le betvica narodnih pravic djanski priznala. G. dr. Duchatsch, kojega so lani nekateri zaslepljeni Slovenci pomagali v državni zbor potisniti, je sestavil prošnjo, jo dal od 24 mestnih zastopnikov podpisati in v seji dal prečitati. V njej pravi, da so terjatve dr. Vošnjakove neopravičene, ob enem pa Nemcem in Slovincem nevarne. Neopravičene so, ker se Slovincem nikder v šolah krivice ne godijo (?), nevarne Nemcem, ker bi ti potem morali slovenski se učiti ali pa svoje otroke na Nemško pošiljati v šole. (Ni res, Nemcev se neče nihče dotakniti; ali se nemška deca slovenski učí ali ne, to nas Slovence ne briga; Nemcem privoščimo radi nemške šole in nemški učni jezik v njih, ali Slovenci terjamo jednako za se slovenske šole in slovenski učni jezik v njih.) nevarne so pa tudi Slovincem štajerskim. (Zakaj? to povedati je dr. Duchatsch v naglici pozabil, sicer pa Slovenci užé sami vemo, kaj nam je nevarno in kaj ne.) Dr. Duchatsch torej želi, naj ostane vse, kakor je in „saecula saeculorum“ ter prosi, naj mu pritrđijo mestni zastopniki. Zoper nasvetovano prošnjo oglašil je se čvrsto in pogumno edini baron Maks Rast rekoč, „da se Slovincem zastran § 19. osnovnih pravic godi krivica, ker se v vseh srednjih šolah spodnje-štajerskih podučuje le v nemškem jeziku. Ko bi se reklo: naj se

Nemcem narodne pravice ne krhajo Slovencem pa jednake privoščijo, te 'aj bi govornik pritrnil. Praktično vsem ustreči bi se dalo, ako bi se na gimnaziji uvedli paralelni razredi za Slovence, ali pa realka spremenila v čisto nemški gimnazij. Pravica pa mora obveljati, sicer ne bo miru med narodi v Avstriji! To je tudi naše prepričanje: pravica mora biti, krivica prenehati. G. Janez Girstmayer je pa precej drugega prepričanja nego g. baron Rast. Rekel je: „tukaj se ima najprvle na Maribor ozirati, ki je nemško mesto.“ (To popolnem ni res, mariborska gimnazija ni samo za mesto Maribor, slovenskih dijakov je zmiraj več, kakor nemških.) Na dalje trčimo na gimnazijskega ravnatelja in štajerskega Nemca iz Premstetten g. Gutscherja. Ta gospod je razlagal, da Slovencem bodi prek dosta, ker se slovenskim dijakom slovenska slovnica prednaša slovenski, kder tudi res največ odlik dobivajo. (No, vidite gospod ravnatelj, kako sami sebe v obraz bijete! Kajti, če se dijaki pri slovenskem podučnem jeziku tako uspešno učijo, je logična posledica edino le, da bi tudi v drugih predmetih izvrstneje in uspešniše napredovali, ako bi se jim v jasnej slovenščini razlagalo — in ker v drugih predmetih ne napredujejo jednako dobro, kriv je temu učni jezik nemški.) Ravnatelj g. Gutscher pravi, da se v drugih predmetih ne more slovenski prednašati, ker slovenščina ni dovolj razvita in porabna za učni jezik (Se vé za takšne profesorje, kakor je g. Gutscher in jegovih 9 nemških pajdašev, ki trohice slovenski ne znajo, tudi je smešno in drzno o nečem soditi, česar kdo niti ne pozna; kaj bo slepec o barvah govoril, kakšne so?). Dalje toži, da ni slovenskih profesorjev (No, zakaj pa so nam jih iz Slovenskega iztirali med Nemce in Hrvate in nastavili skoro samih Tirolcev in Vorarlberžanov?) tudi ni potrebnih slovenskih knjig (Jalov izgovor: za šole, kakoršnih še ni, se ne spisujejo učne knjige; vlada naj reče v leta dnevih bo učni jezik slovenski in knjig ne bo zmanjkalo; Slovenci tukaj še niti v takih zadregah nismo, kakor so bili ob svojem času Magjari itd.; vlada jemlje od Slovencev jednako kakor od Nemcev vsako leto vojakov in davkov, ona je dolžna poskrbeti za učila na državnih gimnazijah.) G. Gutscher je tudi zoper paralelne slovenske razrede, ker bi sloga med nemškimi in slovenskimi dijaki se razbila (Nam pa se zdi verjetniše, da bi potem Nемец g. Gutscher ravnateljstvo zgubil.) Naposled zagovarjal je g. Gutscher tukajšnjo učiteljšče rekoč, da je ondi vse v redu zastran slovenščine, česar mu nihče ne veruje, kdor razmere pozna. Edino resnično in opravičeno se nam še zdi to, kar je izmed nasprotnikov omenil župan g. dr. Reiser rekoč, „da se ima na želje Mariborčanov vendar ozirati, ker mesto je uže mnogo žrtvovalo za gimnazijo“. To hočemo priznati, a ravno zavoljo tega želimo, da se razmere na gimnaziji tako preuredijo, da bodo obema narodoma prav, nemškemu in sloven-

skemu. Ob konci seje je dr. Duchatsch djal, da Slovenci še le 16 let sem slovenski pišemo, kar svedoči debelo njegovo nevednost. Sveto pismo bilo je veliko 100 let prej na slovenski jezik preloženo, kakor v nemški, tudi novoslovenščina se piše sedaj uže več, kakor 300 let. Da smo menje napredovali, to so nemile razmere zakrivile, kar nas pa tem bolje spodbuja, da hitrej ko mogoče proderemo do od svitlega cesarja nam zagotovljenih pravie in torej odločno protestujemo zoper dr. Duchatschevo očitjanje, s katerim je izustil, da so terjatve Slovencev krivične! Mestni zastopniki so pritrtili dr. Duchatschu, kar pa Slovencev nikakor ne plaši. Enkrat bodemo ker moramo pro-dreti, ako hočemo kot izobražen narod sred izobražene Evrope živeti.

Iz Središča. (Nesreča na železnici.) Tovorni vlak je povozil due 7. t. m. blizu Središkega kolodvora z dogami naložen voz Središčana U. ker je ta na prelazu čez železnico obtičal; voz-niki so si sicer prizadevali, odstraniti voz raz železniškega tira, pa vse prizadevanje je bilo zastoj, ker je bil čas prekratek se kakih drugih pripomočkov poslužiti, in vlaku narediti prostora. Vlak pridrdra, prevrne voz, doge razpodi na vse strani, voz pa strašansko zdrobi; enega konja hlapec v naglici izpreže, ali drugega ni bilo več časa; k sreči, da ni imel močne vprege; konj se ustraši, raztrga vprego in se reši gotove smrti.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Zadnji čas so nemški liberalci po svojih novinah hudo razsajali zoper ministra Taaffeja. Ko bi narodno-konservativni listi le 10. del tega se upali pod Auerspergom, konfiscirani bili bi zaporedom vsi. Liberalci hočejo Taaffeja podreti, državni zbor razpustiti in voliti pod Stremajerjem. Bo težko kaj iz tega. Taaffe stoji trdno v cesarjevem zaupanju, a Stremajer se spravlja v Krapinske toplice in dr. Pražak prevzame njegovo ministerstvo. Bog daj, da se tako Stremajerja znebimo za vselej! — V državnem zboru vrši se podrobna razprava o proračunu za l. 1880; več kakor 200 poslancev hoče govoriti; proti dr. Vošnjaku oroža se tudi mariborski poslanec dr. Duchatsch ter je uže 1 polo dolgi in široki pisani govor nosil po Mariboru kazat svojim prijateljem. Bodemo videli, kako bo kaj kresnol. Do sedaj še nihče v državnem zboru ne vé, ali ima debeli ali tenki glas. — Znani Forregger zahteva od ministrov, naj bi ti strogo pazili, da kde kakšen jezuit ne pribeži iz Francoskega v Avstrijo; to je pravo freimaurersko svobodoljubje. — Slovenski poslanec vitez plem. Schneid izbran je v centralno komisijo za uravnavo zemljiščne davka; baron Schwegel, slovenskih staršev sin iz Kranjskega, je tako močno trobil v liberalno ustavaški rog, da je drzno glasoval zoper ministra Taaffeja; to je bilo temu preveč in je naglega gospoda iz državne službe